

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН В ОКРЕМИХ СФЕРАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

LEGAL REGULATION OF RELATIONS IN CERTAIN SPHERES OF BUSINESS AND ECONOMIC SECTORS

ЕКОНОМІКА ТА ПРАВО

ECONOMICS AND LAW

Розділ «Право»

Section Law

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.04.052>

УДК 346.3+347.4

Валентин ЩЕРБИНА, акад. НАПрН України, д-р юрид. наук, проф.,
Заслужений юрист України, професор кафедри економічного права
та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
© orcid.org/0000-0003-4221-0965

Тетяна БОДНАР, чл.-кор. НАПрН України, д-р юрид. наук, проф.,
професор кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
© orcid.org/0000-0001-7066-453X

ПУБЛІЧНІ ТОРГИ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Ключові слова: публічні торги, види публічних торгів, електронний аукціон, оформлення результатів електронних аукціонів.

Досліджено відносини, що виникають у зв'язку з проведенням публічних торгів у формі електронного аукціону з метою купівлі-продажу чи оренди майна / майнових прав різних об'єктів. Констатовано розпорошеність в нормативно-правових актах різної юридичної сили норм, які регламентують процедуру проведення електронного аукціону, що часто призводить до дублювання одних і тих самих термінів. Водночас зміст низки термінів і понять щодо публічних торгів та електронних аукціонів не розкрито. Зауважено, що у чинному ЦК України відсутні норми з регулювання відносин щодо здійснення торгів, публічних торгів та їх видів, а також порядку проведення електронних аукціонів та оформлення їх результатів. Запропоновано не лише включити до оновленого ЦК України відповідні норми, а й ухвалити спеціальний закон, який би регламентував загальні положення щодо порядку проведення державних публічних торгів, зокрема: визначав органи, уповноважені керувати порядком їх проведення, та підстави обов'язкового здійснення публічних торгів і їх види (аукціон, редукація, електронний аукціон, тендер тощо), встановлював однакові розміри дисконту за повторного або третього аукціону, а також уніфікував процедуру оформлення результатів тієї або іншої форми публічних торгів.

Вступ. З переходом економіки України від планово-адміністративної системи до ринкових принципів господарювання дедалі поширенішими стали конкурентні способи укладання комерційних договорів, характерною ознакою яких є конкуренція як на стороні продавця, так і покупця.

Незважаючи на популяризацію торгів, правове регулювання відносин, що складаються під час їх організації, проведення та оформлення результатів, залишається фрагментарним: кількість законів і підзаконних нормативно-правових актів незначна, чинні норми здебіль-

Ц и т у в а н н я: Щербина В., Боднар Т. Публічні торги в господарській діяльності: проблеми законодавчого врегулювання. *Економіка та право*. 2025, № 4. С. 52—60.
<https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.04.052>

шого регламентують специфіку окремих видів торгів та не встановлюють загальних засад їх проведення.

Цивільний кодекс України (далі ЦК України) досить скупо реагує на відносно широке застосування в господарській практиці такого конкурентного способу реалізації майна та майнових прав, як публічні торги. За відсутності норм, які б регулювали підстави та порядок застосування публічних торгів, ЦК України згадує про них лише в кількох статтях стосовно відносин з реалізації майна, що перебуває в заставі чи іпотеці, а також арештованого майна.

Відносини, що складаються під час проведення публічних та оборонних закупівель, публічно-приватного партнерства чи концесії як форми його здійснення, в ЦК України навіть не згадуються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вітчизняна юридична наука не відзначається належною кількістю ґрунтовних досліджень з проблематики публічних торгів. Окремі її аспекти досліджували О. Беляневич (проблеми укладення договорів на торгах (аукціонах)), Л. Долгополова (особливості укладення договорів на торгах), К. Карчевський (укладання договору на електронних торгах, що проводяться з використанням технології *Blockchain*), Ю. Павлюченко (правове регулювання діяльності з реалізації арештованого майна), О. Юдіцький (правове регулювання державних закупівель) та ін.

Певну інформацію щодо публічних торгів можна отримати з сайтів електронних торгових систем та електронних майданчиків. Хоча в незалежній Україні біржові торги як конкурентний спосіб укладання біржових угод на товарній і фондовій біржах 1991 р. були передбачені законами України «Про цінні папери і фондову біржу» [1] та «Про товарну біржу» [2], а аукціон 1992 р. визнаний Законом України «Про приватизацію майна державних підприємств» [3] (діяв зі змінами і доповненнями до 2018 р.) способом приватизації державного майна.

Мета статті — дослідити сутність та види публічних торгів у господарській діяльності, що проводяться у формі електронних аукціонів, та сформулювати пропозиції щодо удосконалення правового регулювання публічних торгів.

Результати дослідження. Торги є певною послідовністю дій, що передують укладенню договору як результату, досягнутого (чи не досягнутого) внаслідок їх здійснення. За своєю сут-

тю торги — це переддоговірні відносини між потенційними сторонами договору, який вони мають намір укласти.

Торги, переважно публічні, у сучасних умовах застосовуються зазвичай, якщо йдеться про купівлю-продаж майна: об'єктів великої і малої приватизації, нерухомості (зокрема земельних ділянок — так звані земельні торги), майна боржників у справах про банкрутство, цінних паперів тощо; про будівельний підряд та інші договори, стосовно яких допустимою і доцільною є конкуренція продавців чи покупців, замовників або підрядників, надавачів чи споживачів послуг.

В останні десятиліття набули популярності торги з продажу майнових прав (наприклад, права на укладання договору оренди, права вимоги за договором) та дозволів (як-от спеціального дозволу на користування надрами), а також корпоративних прав.

За відсутності в чинному ЦК України норм щодо поняття, форм і видів торгів, вважаємо, що в основу класифікації торгів можуть бути покладені критерії, які напрацьовані й застосовуються у практичній діяльності з урахуванням нечисленних норм, розпорошених у нормативно-правових актах різної юридичної сили.

Загальноприйнятим є поділ торгів на публічні (відкриті), в яких може брати участь будь-яка особа (суб'єкт господарювання чи фізична особа-підприємець), та закриті, коло учасників яких визначається заздалегідь (наприклад, кваліфікаційним відбором кандидатів до рамкової угоди, як це відбувається під час здійснення оборонних закупівель на період дії воєнного стану). У законах України «Про публічні закупівлі» [4] та «Про оборонні закупівлі» [5] закриті торги названо торгами з обмеженою участю. Таке саме поняття вживається в законах України «Про концесію» [6] та «Про публічно-приватне партнерство» [7].

Водночас треба розрізняти закриті торги і закриту закупівлю товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що становить державну таємницю, яка здійснюється з урахуванням положень закону з регулювання питання захисту державної таємниці (ч. 1 ст. 18 Закону України «Про оборонні закупівлі»).

Зазначимо, що в Законі України «Про публічні закупівлі» законодавець відмовився від неодноразово вживаного в Законі України «Про здійснення державних закупівель» (втратив чинність 2016 р.) терміна «конкурсні тор-

ги», розмежувавши у такий спосіб поняття «конкурс» і «торги».

З урахуванням мети нашого дослідження, далі йтиметься лише про публічні торги, які залежно від періодичності проведення можна поділити на разові та постійні (наприклад, біржові). Крім того, залежно від організатора проведення публічних торгів їх поділяють на державні та комерційні, хоча такий поділ є досить умовним.

Розширення кола об'єктів публічних торгів дає змогу поділяти їх на: 1) публічні закупівлі; 2) оборонні закупівлі; 3) торги у процедурі приватизації державного чи комунального майна; 4) торги з передачі в оренду державного та комунального майна; 5) земельні торги; 6) торги з реалізації предмета застави / іпотеки; 7) торги з реалізації арештованого майна; 8) торги з продажу спеціальних дозволів на користування надрами; 9) торги з визначення приватного партнера для укладення договору публічно-приватного партнерства; 10) торги з визначення концесіонера для укладення концесійного договору тощо.

Зазвичай зазначені торги здійснюються шляхом проведення аукціону, який є конкурентною процедурою, протягом якої учасники змагаються між собою шляхом зміни цінової пропозиції.

На сьогодні в Україні проводять такі види аукціонів:

- англійський прямий (*English Forward*) — організатор вказує в оголошенні мінімальну ціну за лот, а учасники по черзі підвищують її протягом раундів торгів. Процедура застосовується у більшості торгів «Prozorro.Продажі», рідше — у комерційних продажах. Переможцем стає учасник, який запропонував найвищу ціну;

- англійський зворотний (редукціон) — організатор вказує в оголошенні максимальну ціну, яку готовий заплатити за предмет закупівлі, а учасники по черзі знижують її протягом раундів торгів. Процедuru зазвичай використовують у публічних закупівлях, рідше — комерційних. Переможцем стає учасник, який запропонував найнижчу ціну;

- гібридний голландський аукціон (*Hybrid Dutch auction*) — організатор вказує в оголошенні максимальну ціну за лот, яка потім поступово знижується через чітко визначені проміжки часу. Один із учасників зупиняє зниження ціни, після чого інші можуть запропонувати більшу ціну, переможцем стає той, чия пропозиція виявиться найвищою. Особливістю аукціону є

те, що він може розпочатися навіть без учасників, оскільки у них є можливість приєднатися до аукціону вже після старту. Такий аукціон застосовується для продажу активів, ринкову вартість яких складно визначити: прострочені кредити, майно банків-банкрутів або у разі неуспішних англійських аукціонів тощо.

Чи не найпопулярнішою формою проведення аукціонів на сьогодні є електронна (електронні аукціони). Це стало можливим, зокрема, завдяки створенню електронної торгової системи (далі ЕТС) як дворівневої інформаційно-телекомунікаційної системи, що охоплює центральну базу даних та електронні майданчики, які взаємодіють із центральною базою даних через інтерфейс програмування додатків такої центральної бази даних.

ЕТС «Prozorro.Продажі», створена 2018 р. спочатку як державне підприємство, а 2022 р. внаслідок корпоратизації перетворена на приватне акціонерне товариство, забезпечує можливість створення, розміщення, оприлюднення та обміну інформацією і документами в електронному вигляді, необхідними для проведення аукціону в електронній формі. На сьогодні через систему електронних аукціонів бізнес отримав доступ до придбання активів, що охоплюють приватизацію та оренду державного і комунального майна (так, абз. 1 ч. 3 ст. 3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» прямо встановлює: «Продаж (відчуження), передача в оренду (найм) об'єктів державної власності здійснюються на конкурентних засадах шляхом проведення електронних аукціонів (публічних торгів) в електронній торговій системі з урахуванням особливостей, визначених законом» [8]; аналогічне положення щодо комунального майна міститься в абз. 2 ч. 6 ст. 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [9], банкрутство, активи приватних компаній, майно банків-банкрутів, ринок землі, майно державних і комунальних підприємств України, ліцензії на видобуток надр, оренда вантажних вагонів «Укрзалізниці» [10]. Крім того, сюди додалися активи, щодо яких ухвалено рішення суду про застосування санкції відповідно до Закону України «Про санкції» [11]).

Відносини, що виникають чи можуть виникнути між адміністратором, організатором, операторами, користувачами та учасниками у процесі проведення електронних аукціонів в ЕТС,

регулює Регламент роботи ЕТС «Prozorro.Продажі» ЦБД2 щодо проведення електронних аукціонів з продажу / надання в оренду майна (активів) / передачі права (Регламент ЕТС) [12].

Проведення електронних аукціонів як конкурентний спосіб реалізації майна чи майнових прав також здійснюється через відомчу систему електронних торгів ДП «СЕТАМ», що підпорядковується Міністерству юстиції України і створене для реалізації арештованого майна боржників. Нині ДП «СЕТАМ» під брендом *OpenMarket* значно розширило сферу своєї діяльності, розвиваючи добровільну реалізацію та здійснюючи продаж непрацюючих кредитів (*NPL*) [13].

Проведення електронних аукціонів в ЕТС «Prozorro.Продажі» є таким.

Для участі в електронних аукціонах користувач через свій особистий кабінет подає заяву про участь в електронній формі та завантажує електронні копії документів.

Будь-яка інформація про кожного з учасників є закритою до закінчення електронного аукціону, крім інформації про номери учасників та їх кількість. Закриті цінові пропозиції учасників є недоступними для перегляду до моменту початку електронного аукціону для всіх осіб, крім самого учасника, який подав відповідну закриту цінову пропозицію.

Якщо подано більше однієї закритої цінової пропозиції, ЕТС активує модуль електронного аукціону. Усі користувачі мають можливість спостерігати за перебігом електронного аукціону в режимі реального часу.

Якщо за результатами електронного аукціону жоден із учасників не зробив крок аукціону, ЕТС автоматично присвоює електронному аукціону статус «Аукціон не відбувся», крім випадків, передбачених Регламентом ЕТС.

Під час електронного аукціону учасникам надається можливість подавати свої цінові пропозиції відповідно до Регламенту ЕТС. Протягом одного раунду електронного аукціону учасник може один раз підвищити свою закриту цінову пропозицію не менше ніж на розмір мінімального кроку аукціону (зробити крок аукціону).

В електронному аукціоні можуть брати участь лише учасники, що подали цінові пропозиції. Усі інші користувачі ЕТС, зокрема організатор, мають можливість в новому онлайн-режимі спостерігати за перебігом електронного аукціону.

Електронний аукціон складається з трьох раундів, які проводяться за однаковими правилами. По завершенню раунду ЕТС робить паузу три хвилини і оголошує наступний раунд.

Користувачі мають можливість у режимі реального часу відслідковувати перебіг електронних аукціонів і результати їх проведення та здійснювати пошук інформації щодо електронних аукціонів.

Процес визначення переможця електронного аукціону передбачає автоматичну оцінку центральною базою даних (ЦБД) цінових пропозицій учасників після завершення останнього раунду електронного аукціону та формування відповідного протоколу електронного аукціону.

Не реалізоване на електронному аукціоні нерухоме майно організатор виставляє на повторний електронний аукціон за нижчою ціною. У разі повторної нереалізації організатор виставляє майно на третій електронний аукціон за ще нижчою ціною. Розміри дисконту передбачаються відповідними нормативно-правовими актами.

Переможцем електронного аукціону вважається учасник, що подав найвищу цінову пропозицію за лот, за умови, якщо він зробив щонайменше один крок аукціону.

Переможець зобов'язаний, зокрема, підписати протокол електронного аукціону протягом чотирьох робочих днів з наступного дня за днем його формування в ЦБД, та надати його оператору, через електронний майданчик якого він подав цінову пропозицію. Крім того, переможець зобов'язаний укласти договір купівлі-продажу / оренди (договору, на підставі якого буде передане право) з організатором протягом 18 робочих днів з дня, наступного за днем формування протоколу електронного аукціону, та розрахуватися з організатором відповідно до умов договору.

Договір за результатами проведення електронного аукціону опубліковується організатором в ЕТС через особистий кабінет протягом 20 робочих днів з наступного дня за днем формування ЕТС протоколу електронного аукціону.

Зазначимо, що законодавець по-різному визначив порядок оформлення результатів електронних аукціонів. В одному випадку зазначені результати фіксуються в договорі. Так, ч. 4 ст. 41 Закону України «Про публічні закупівлі» встановлено, що умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної про-

позиції / пропозиції за результатами електронного аукціону (зокрема ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі / спрощеної закупівлі або узгодженої ціни пропозиції учасника у разі застосування переговорної процедури, крім випадків визначення грошового еквівалента зобов'язання в іноземній валюті та/або випадків перерахунку ціни за результатами електронного аукціону в бік зменшення ціни тендерної пропозиції / пропозиції учасника без зменшення обсягів закупівлі.

Так само ст. 28 Закону України «Про оборонні закупівлі» визначає порядок укладення договору про закупівлю після завершення електронного аукціону у разі, якщо йдеться про торги з обмеженою участю чи спрощені торги із застосуванням електронної системи закупівель, що здійснюються державним замовником шляхом використання електронної системи закупівель (ч. 5 ст. 16 Закону). У разі закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що становить державну таємницю і здійснюється за закритими закупівлями (переговори, поетапні переговори), електронний аукціон не проводиться, а результати закритих закупівель фіксуються в державному контракті (договорі).

Закон України «Про товарні біржі» [14] оперує двома термінами: 1) «біржова угода» як зафіксоване та зареєстроване товарною біржею в ЕТС прийняття учасниками біржових торгів зобов'язання укласти біржовий договір щодо біржового товару згідно з правилами товарної біржі; 2) «біржовий договір» як договір, що укладається відповідно до правил товарної біржі у процесі або за результатами біржових торгів.

Застосування договору під час продажу майна банкрута підтверджується положенням ч. 3 ст. 63 Кодексу України з процедур банкрутства [15], згідно з яким умови договорів, укладених на реалізацію майна банкрута, не можуть передбачати розстрочення або відстрочення платежів за придбане майно.

Проте ця норма стосується, на нашу думку, випадків безпосереднього продажу ліквідатором або продажу на комісійних умовах через організацію роздрібної торгівлі за розумною ціною товарів, що швидко псуються (абз. 3 ч. 1 ст. 63 Кодексу).

Якщо продаж майна банкрута (у ч. 1 ст. 68 Кодексу він невинуватно іменується боржником. — *авт.*) на аукціоні відбувається в ЕТС, порядок функціонування якої затверджується

Кабінетом Міністрів України [16], після завершення аукціону ЕТС негайно формується протокол про результати аукціону, що надсилається усім учасникам і замовнику аукціону (ч. 1 ст. 83 Кодексу). Частина реквізитів цього протоколу (майно, запропоноване для продажу; ціна, запропонована переможцем аукціону, або відомості про те, що аукціон закінчився без визначення переможця; ціна або частина ціни, сплачена переможцем; найменування і місцезнаходження (для юридичної особи), прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання (для фізичної особи) переможця аукціону; реквізити, за якими мають бути перераховані кошти за придбане майно) дає підстави для висновку про те, що він замінює собою договір купівлі-продажу.

У ч. 1 ст. 591 ЦК України передбачено, що реалізація предмета застави, на який звернене стягнення, провадиться шляхом його продажу з публічних торгів, якщо інше не встановлено договором або законом. Порядок реалізації предмета застави з публічних торгів встановлюється законом.

Згідно з ч. 1 ст. 21 Закону України «Про заставу» [17] реалізація заставленого майна здійснюється шляхом його продажу на аукціонах (публічних торгах), зокрема у формі електронних торгів, якщо інше не передбачено договором, а державних підприємств та відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, всі акції яких перебувають у державній власності, — винятково з аукціонів (публічних торгів).

Водночас питання можливості застосування в останньому випадку електронних торгів залишилося без відповіді.

Детальніше в законодавстві врегульовані відносини щодо реалізації предмета іпотеки. Так, ст. 41 Закону України «Про іпотеку» [18] встановлює, що реалізація предмета іпотеки, на який звертається стягнення за рішенням суду або за виконавчим написом нотаріуса, проводиться, якщо інше не передбачено рішенням суду, шляхом продажу на електронних аукціонах у межах процедури виконавчого провадження, передбаченої Законом України «Про виконавче провадження», з дотриманням вимог цього Закону.

У такому самому порядку здійснюється реалізація переданого в іпотеку права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), права орен-

ди землі під час звернення стягнення на таке право за рішенням суду або за виконавчим написом нотаріуса, якщо інше не передбачено рішенням суду.

Як встановлено ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження» [19], реалізація арештованого майна (крім майна, вилученого з цивільного обороту, обмежено оборотоздатного майна та майна, зазначеного у ч. 8 ст. 56 цього Закону) здійснюється шляхом проведення електронних аукціонів або за фіксованою ціною.

Порядок проведення електронних аукціонів визначає Міністерство юстиції України. Ним затверджено Порядок реалізації арештованого майна [20], який передбачає, що реалізація арештованого майна здійснюється шляхом проведення електронних аукціонів або аукціонів з фіксованою ціною. Водночас реалізація майна шляхом проведення аукціону за фіксованою ціною застосовується щодо майна, оціночна вартість якого не перевищує 30 мінімальних розмірів заробітної плати. Реалізація за фіксованою ціною не застосовується до нерухомого майна, об'єктів незавершеного будівництва, майбутніх об'єктів нерухомості, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден незалежно від вартості такого майна (абз. 2 ч. 1 ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження»).

Після закінчення електронного аукціону (закінчення строку аукціону з урахуванням його можливого продовження) на вебсайті відображаються відомості про це. Не пізніше наступного робочого дня система автоматично формує та розміщує на вебсайті протокол електронного аукціону за лотом.

У ст. 650 ЦК України передбачено, що особливості укладення договорів, зокрема на аукціонах (публічних торгах) тощо, встановлюються відповідними актами законодавства, а у ч. 4 ст. 656 уточнено, що до договору купівлі-продажу, що укладається на аукціонах (публічних торгах), застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено законом про ці види договорів купівлі-продажу або не впливає з їхньої суті.

Наведені норми засвідчують, що в ЦК України ототожнюються поняття «аукціон» і «публічні торги», хоча насправді аукціон — це лише одна з форм публічних торгів.

Так само Земельний кодекс України (зокрема ст. 130¹) оперує як тотожними термінами «земельні торги» і «аукціон».

Порядок проведення електронних аукціонів щодо різних об'єктів регулюється нормативно-правовими актами неоднакової юридичної сили й має неоднакову юридичну силу. Так, в одних випадках (продаж об'єктів малої і великої приватизації, продаж електричної енергії за двосторонніми договорами, щодо відчуження та передачі в оренду (найм) майна державних акціонерних товариств, 100 % акцій у статутному капіталі яких перебувають у державній власності, продаж спеціального дозволу на користування надрами, продаж земельних ділянок та набуття прав користування ними тощо) такі акти ухвалює Кабінет Міністрів України, а в інших — центральний орган виконавчої влади (наприклад, Міністерство юстиції України).

Висновки. Дослідження проведення публічних торгів і, зокрема, у формі електронних аукціонів показало, що в чинному ЦК України є прогалина, яка, без сумніву, підлягає заповненню, — це відсутність норм щодо торгів і, зокрема, публічних торгів. У зв'язку з цим видається доцільним в оновленому ЦК України передбачити окремий розділ, який би містив загальні положення щодо торгів загалом і публічних торгів зокрема. Так, потребують чіткого законодавчого визначення поняття «торги», «публічні торги», а з урахуванням цього, розмежування понять «аукціон», «редукціон», «конкурс», «тендер», що часто вживаються як тотожні.

Очевидною, з нашого погляду, є потреба у ухваленні спеціального нормативно-правового акта у формі закону, який би регламентував загальні положення щодо порядку проведення державних публічних торгів, а саме: визначав органи, уповноважені встановлювати порядок їх проведення та підстави обов'язкового проведення публічних торгів та їх види (аукціон, редукціон, електронний аукціон, тендер тощо); призначав однакові розміри дисконту у разі повторного або третього аукціону; уніфікував процедури оформлення результатів тієї або іншої форми публічних торгів. Ухвалення цього закону, положення якого могли б мати рекомендаційний характер стосовно організації і проведення комерційних торгів, по-перше, значно підвищило б юридичну силу нормативно-правового акта, яким регулюються електронні торги (нині діють регламенти, ухвалені ДП «Prozorro.Продажі» та ДП «СЕТАМ»), по-друге, дало б змогу відмовитись від неодноразового повторення вживання у різних нормативно-правових актах таких термі-

нів, як «адміністратор ЕТС», «аукціон», «ЕТС», «електронний майданчик», «крок аукціону», «лот», «оператор електронного майданчика», «центральна база даних» тощо, а загалом максимально уніфікувало б норми щодо проведення публічних торгів зі збереженням тих або інших особливостей їх правового регулювання.

Подальшого дослідження потребують питання щодо публічних торгів (аукціонів) під час ліквідації суб'єкта господарювання поза межами процедури банкрутства. Створення належної правової бази стосовно таких торгів підвищило б, на нашу думку, шанси кредиторів на задоволення своїх вимог.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України від 18.06.1991 № 1201-ХІІ. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-12#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
2. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 № 1956-ХІІ. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12/ed19911210#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
3. Про приватизацію майна державних підприємств: Закон України від 04.03.1992 № 2163-ХІІ. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-12?ed=19920304&find=1&text=аукціон#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
4. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19?find=1&text=електрон+аукціон#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
5. Про оборонні закупівлі: Закон України від 17.07.2020 № 808-IX. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20?find=1&text=електрон+аукціон#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
6. Про концесію: Закон України від 03.10.2019 № 155-IX. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
7. Про публічно-приватне партнерство: Закон України від 19.06.2025 № 4510-IX. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
8. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 № 185-V. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
10. Prozorro.Sale — про нас. *Прозорро.Продажі*. URL: <https://prozorro.sale/about/> (дата звернення: 15.09.2025).
11. Порядок управління активами, щодо яких ухвалено судові рішення про застосування санкції, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»: постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2023 № 1233. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1233-2023-п#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
12. Регламент роботи електронної торгової системи Prozorro.Продажі ЦБД2 щодо проведення електронних аукціонів з продажу / надання в оренду майна (активів) / передачі права (Регламент ЕТС): наказ ДП «Прозорро.Продажі» від 09.07.2018 № 8. *Прозорро.Продажі*. URL: <https://prozorro.sale/dokumenty-dp-prozorroprodazhi/> (дата звернення: 15.09.2025).
13. CETAM — Інформація про підприємство — setam.gov.ua. *CETAM. Система електронних торгів арештованим майном*. URL: <https://setam.gov.ua/mission-and-tasks> (дата звернення: 15.09.2025).
14. Про товарні біржі: Закон України від 10.12.1991 № 1956-ХІІ (в редакції Закону України від 19.06.2020 № 738-IX). *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12?find=1&text=публічн+торг#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
15. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19?find=1&text=публічн+торг#n1024> (дата звернення: 15.09.2025).
16. Порядок організації та проведення аукціонів з продажу майна боржників у справах про банкрутство (неплатоспроможність): постанова Кабінету Міністрів України від 02.10.2019 № 865. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-2019-п#n12> (дата звернення: 15.09.2025).
17. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 № 2654-ХІІ. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
18. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
19. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 15.09.2025).

20. Порядок реалізації арештованого майна: наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16#Text> (дата звернення: 15.09.2025).

Надійшла 15.09.2025

REFERENCES

1. Pro tsinni papery i fondovu birzhu: Zakon Ukrainy vid 18.06.1991 No. 1201-XII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-12#Text> [in Ukrainian].
2. Pro tovarnu birzhu: Zakon Ukrainy vid 10.12.1991 No. 1956-XII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12/ed19911210#Text> [in Ukrainian].
3. Pro pryvatyzatsiiu maina derzhavnykh pidpriemstv: Zakon Ukrainy vid 04.03.1992 No. 2163-XII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-12?ed=19920304&find=1&text=аукціон#Text> [in Ukrainian].
4. Pro publichni zakupivli: Zakon Ukrainy vid 25.12.2015 No. 922-VIII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19?find=1&text=електрон+аукціон#Text> [in Ukrainian].
5. Pro oboronni zakupivli: Zakon Ukrainy vid 17.07.2020 No. 808-IX. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20?find=1&text=електрон+аукціон#Text> [in Ukrainian].
6. Pro kontsesiiu: Zakon Ukrainy vid 03.10.2019 No. 155-IX. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text> [in Ukrainian].
7. Pro publichno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy vid 19.06.2025 No. 4510-IX. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20#Text> [in Ukrainian].
8. Pro upravlinnia ob'ektmay derzhavnoi vlasnosti: Zakon Ukrainy vid 21.09.2006 No. 185-V. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text> [in Ukrainian].
9. Pro mistseve samovriaduvannya v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 No. 280/97-VR. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> [in Ukrainian].
10. Prozorro.Sale — pro nas. *Prozorro.Prodazhi*. URL: <https://prozorro.sale/about/> [in Ukrainian].
11. Poriadok upravlinnia aktyvmay, shchodo yakyykh ukhvaleno sudove rishennia pro zastosuvannya sanktsii, peredbachenoї punktom 1 chastyny pershoї statti 4 Zakonu Ukrainy «Pro sanktsii»: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.11.2023 No. 1233. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1233-2023-п#Text> [in Ukrainian].
12. Rehlament roboty elektronnoi torhovoї systemy Prozorro.Prodazhi TsBD2 shchodo provedennia elektronnykh auktsioniv z prodazhu/nadannia v orendu maina (aktyviv) / peredachi prava (Rehlament ETS): nakaz DP «Prozorro. Prodazhi» vid 09.07.2018 No. 8. *Prozorro.Prodazhi*. URL: <https://prozorro.sale/dokumenty-dp-prozorroprodazhi/> [in Ukrainian].
13. SETAM — Informatsiia pro pidpriemstvo — setam.gov.ua. *SETAM. Systema elektronnykh torhiv areshтовanym mainom*. URL: <https://setam.gov.ua/mission-and-tasks> [in Ukrainian].
14. Pro tovarni birzhi: Zakon Ukrainy vid 10.12.1991 No. 1956-XII (v redaktsii Zakonu Ukrainy vid 19.06.2020 No. 738-IX). *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12?find=1&text=публічн+торг#Text> [in Ukrainian].
15. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva vid 18.10.2018 No. 2597-VIII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19?find=1&text=публічн+торг#n1024> [in Ukrainian].
16. Poriadok orhanizatsii ta provedennia auktsioniv z prodazhu maina borzhnykiv u spravakh pro bankrutstvo (neplatospromozhnist): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.10.2019 No. 865. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-2019-п#n12> [in Ukrainian].
17. Pro zastavu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 No. 2654-XII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text> [in Ukrainian].
18. Pro ipoteku: Zakon Ukrainy vid 05.06.2003 No. 898-IV. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text> [in Ukrainian].
19. Pro vykonavche provadzhennia: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 No. 1404-VIII. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> [in Ukrainian].
20. Poriadok realizatsii areshтовanoho maina: nakaz Ministerstva yustytisii Ukrainy vid 29.09.2016 No. 2831/5. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16#Text> [in Ukrainian].

Received 15.09.2025

Valentyn SHCHERBYNA,
Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine,
Dr. Sci. (Law), Professor, Honored Lawyer of Ukraine,
Professor of the Department of Economic Law
and Economic Justice Educational and Scientific Institute of Law
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-4221-0965

Tetjana BODNAR,
Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine,
Dr. Sci. (Law), Professor, Professor of the Department of Civil Law Educational
and Scientific Institute of Law
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-4221-0965

PUBLIC BIDDING IN ECONOMIC ACTIVITY: PROBLEMS OF LEGISLATIVE REGULATION

The article examines relations that arise in connection with the public bidding in the form of an electronic auction, which is conducted for the purpose of the purchase or sale of property / property rights in relation to various objects.

It is indicated on the dispersion of the rules governing the procedure of conducting an electronic auction under normative legal acts of different legal force, which often leads to duplication of the same time in them. At the same time, the content of a number of terms and concepts concerning public auction and electronic auctions is not disclosed in normative legal texts.

It is noted that a gap in the current Civil Code of Ukraine, which undoubtedly needs to be filled, is the lack of norms regarding auctions and, in particular, public auctions, in connection with which it seems appropriate to provide for a separate chapter in the updated Civil Code of Ukraine, which would contain general provisions regarding auctions in general and public auctions in particular. Thus, the concepts of “auctions” and “public auctions” require a clear legislative definition, and, based on this, the distinction between such concepts as “auction,” “reduction,” “competition,” and “tender,” which are often used as identical.

Therefore, there is an obvious need to adopt a special regulatory legal act in the form of a law that would establish general provisions on the procedure for conducting state public auctions, in particular, determine the bodies authorized to establish the procedure for conducting them and the grounds for mandatory public auctions and their types (auction, reduction, electronic auction, tender, etc.), establish the same discount amounts in the event of a repeated or third auction, as well as unified procedures for registering the results of a particular form of public auction. The adoption of this law, the provisions of which could be of a recommendatory nature regarding the organization and conduct of commercial auctions, will, firstly, significantly increase the legal force of the regulatory legal act regulating electronic auctions (today, regulations adopted by the State Enterprise “Prozorro.Sales” and the State Enterprise “SETAM” are in force), secondly, it will allow to abandon the repeated use in various regulatory legal acts of such terms as “ETS administrator,” “auction,” “ETS,” “electronic platform,” “auction step,” “lot,” “electronic platform operator,” “central database”, etc., and in general, to maximally unify the rules for conducting public auctions while preserving certain features of their legal regulation.

Keywords: public bidding, types of public bidding, electronic auction, registration of electronic auction results.